

UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA” IAȘI
FACULTATEA DE LITERE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE STUDII FILOLOGICE

MODALIZARE ȘI MODALIZATORI ÎN LIMBILE
ROMÂNĂ ȘI GERMANĂ

Rezumatul tezei de doctorat

Coordonator de doctorat:

Prof. univ. dr. LUMINIȚA MIRELA CĂRĂUȘU

Doctorandă:

EMANUELA PĂDURARU

Iași, 2025

UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA” DIN IAȘI

Școala Doctorală de Studii Filologice

ANUNȚ

La data de **26.09.2025**, ora **12:00**, în amfiteatrul III.12, domnișoara PĂDURARU F. EMANUELA va susține, în ședință publică, teza de doctorat cu titlul „MODALIZARE ȘI MODALIZATORI ÎN LIMBILE ROMÂNĂ ȘI GERMANĂ” în vederea obținerii titlului științific de doctor în domeniul **FILOLOGIE**.

Comisia de doctorat are următoarea componență:

Președinte: Prof. univ. dr. Lăcrămioara Dorina PETRESCU, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Coordonator de doctorat: Prof. univ. dr. Luminița Mirela CĂRĂUȘU, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Referenți: Prof. univ. dr. habil. Cecilia Mihaela POPESCU, Universitatea din Craiova Prof. univ. dr. Rodica Mărioara NAGY, Universitatea „Stefan cel Mare”, Suceava Conf. univ. dr. Casia Magdalena ZAHARIA, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Teza poate fi consultată la Biblioteca Facultății de **LITERE**.

Vă invităm să participați la ședința de susținere a tezei.

CUPRINS

Introducere.....	7
0.1 Actualitatea temei.....	7
0.2 Scopul și obiectivele lucrării.....	8
0.3 Structura lucrării.....	10
0.4 Noutatea și originalitatea științifică.....	12
0.5 Delimitarea corpusului.....	13
0.6 Precizări metodologice.....	16
Capitolul I: Perspective și repere teoretice.....	18
1.1 Modalitate, modalizare, modalizatori în limbile română și germană.....	19
1.1.1 Modalitatea în limba română.....	19
1.1.2 Modalizarea în limba română.....	29
1.1.3 Modalizatorii în limba română.....	29
1.1.4 Modalitatea în limba germană.....	30
1.1.5 Modalizarea în limba germană.....	37
1.1.6 Modalizatorii în limba română.....	29
1.1.7 Modalitatea în limba germană.....	30
1.1.8 Modalizarea în limba germană.....	37
1.1.9 Modalizatorii în limba germană.....	38
1.2 Tipuri de modalizatori în limba română.....	40
1.2.1 Modalizatorii lexicali	40

1.2.1.1 Verbe deontice.....	40
1.2.1.2 Verbe volitive.....	42
1.2.1.3 Verbele epistemice: evidențiale.....	42
1.2.2 Modalizatorii lexico-gramaticali.....	43
1.2.2.1 Verbele modale.....	43
1.2.2.2 Adverbe și locuțiuni adverbiale modale.....	48
1.3 Tipuri de modalizatori în limba germană.....	54
1.3.1 Modalitatea aletică/Alethische Modalität.....	54
1.3.2 Modalitatea epistemică/Epistemische Modalität.....	54
1.3.3 Modalitatea deontică/Deontische Modalität.....	55
1.3.4 Modalitatea volitivă/Volitive Modalität/ Buletische Modalität.....	57
1.3.5 Modalitatea fizică/Physische Modalität.....	58
1.3.6 Verbele modale/Modal verben.....	58
1.3.7 Particulele modale/Modalpartikeln.....	64
1.4 Concluzii parțiale.....	69
Capitolul II: Discursul publicistic.....	74
2.1 Opinii referitoare la conceptul de discurs.....	74
2.1.1 Definirea și principalele accepțiuni ale discursului.....	74
2.1.2 Relația discursului cu textul.....	77
2.1.3 Genuri și tipuri de discurs.....	79

2.1.4	Legile discursului.....	83
2.2	Discursul publicistic.....	86
2.2.1	Definirea și caracteristicile discursului publicistic.....	86
2.2.2	Funcțiile discursului publicistic.....	87
2.2.3	Mărci ale discursului publicistic.....	90
2.2.4	Text, limbaj, stil, discurs publicistic - abordări teoretice.....	95
2.2.5	Evoluția discursului publicistic.....	102
2.3	Concluzii parțiale.....	106
Capitolul III: Modalizatorii în discursul publicistic românesc.		
Perspectivă gramaticală.....		110
3.1	Modalizatorii lexicali în discursul publicistic românesc. Perspectivă gramaticală.....	111
3.1.1	Verbul „a trebui”.....	111
3.1.2	Verbul „a putea”.....	116
3.1.3	Verbul „a vrea”.....	119
3.1.4	Verbul „a dori”.....	122
3.1.5	Verbul „a părea”.....	126
3.2	Modalizatorii lexico-gramaticali în discursul publicistic românesc. Perspectivă gramaticală.....	130
3.2.1	Verbele modale.....	130
3.2.1.1	Verbul „a putea”.....	130

3.2.1.2	Verbul „a trebui”	139
3.2.1.3	Verbul „a fi”	144
3.2.1.4	Verbul „a avea”	147
3.2.1.5	Verbul „a vrea”	150
3.2.2	Adverbe și locuțiuni adverbiale modale	154
3.2.2.1	Chiar	154
3.2.2.2	Cumva.....	159
3.2.2.3	Doar	160
3.2.2.4	Desigur	163
3.2.2.5	Evident	165
3.2.2.6	Cu siguranță	167
3.2.2.7	Poate	169
3.2.2.8	Probabil	172
3.2.2.9	Bineînțeles.....	175
3.2.2.10	Necesar	178
3.2.2.11	Din fericire.....	180
3.2.2.12	Din nefericire	181
3.3	Concluzii parțiale.....	183
Capitolul IV: Modalizatorii în discursul publicistic german.		
Perspectivă gramaticală.....		185
4.1	Verbele modale/Modalverben.....	186

4.1.1	Dürfen.....	187
4.1.2	Können.....	194
4.1.3	Mögen.....	202
4.1.4	Müssen.....	209
4.1.5	Sollen.....	219
4.1.6	Wollen.....	226
4.2	Particule modale/Modalpartikeln.....	231
4.2.1	Ja.....	232
4.2.2	Eben.....	241
4.2.3	Auch.....	245
4.2.4	Denn.....	253
4.2.5	Doch.....	260
4.2.6	Einfach.....	265
4.2.7	Schon.....	267
4.2.8	Wohl.....	271
4.2.9	Mal.....	275
4.2.10	Aber.....	279
4.2.11	Halt.....	281
4.2.12	Nur.....	283
4.2.13	Etwa.....	287
4.2.14	Vielleicht.....	290
4.2.15	Bloß.....	292
4.3	Concluzii parțiale.....	295

CAPITOLUL V: Modalizatorii în limba română vorbită și în limba germană vorbită. Perspectivă pragmatică..... 297

5.1	Introducere în pragmatică.....	297
5.1.1	Perspectiva istorică în pragmatică.....	297
5.1.1.1	Pragmatica istorică a limbajului sau pragmatica lingvistică istorică.....	297
5.1.1.2	Lingvistică și pragmatică.....	304
5.1.2	Pragmatica – modele și tipare interpretative.....	305
5.1.3	Pragmatica și pragmatica lingvistică – definiții, clasificări.....	308
5.1.4	Relația pragmaticii lingvistice cu sociolingvistica și psiholingvistica.....	313
5.1.5	Concepte de bază ale pragmaticii.....	314
5.1.6	Discursul – unitate a pragmaticii lingvistice.....	320
5.1.7	Mecanismele discursului – enunțarea, modalizarea, argumentarea.....	321
5.2	Mărcile pragmatic-discursive în limba română vorbită și în limba germană vorbită.....	324
5.2.1	Terminologie și conceptul de marcă pragmatic-discursivă.....	324
5.2.2	Caracteristicile mărcilor pragmatic-discursive.....	327
5.2.3	Clasificarea mărcilor pragmatic-discursive.....	329
5.3	Mărcile modalizării/nuanțării în limba română vorbită.....	330

5.3.1	Considerații fundamentale asupra semnificației mărcilor modalizării/nuanțării în limba română vorbită.....	330
5.3.2	Clasificarea mărcilor modalizării/nuanțării în limba română vorbită.....	331
5.3.3	Mărcile modalizării/nuanțării în limba română vorbită.....	335
5.3.3.1	Modalizatorii lexicali în limba română vorbită.....	335
5.3.3.1.1	Verbele deontice.....	335
5.3.3.1.2	Verbele volitive.....	339
5.3.3.1.3	Verbele epistemice: evidențialele.....	341
5.3.3.2	Modalizatorii lexico-gramaticali în limba română vorbită.....	342
5.3.3.2.1	Verbele modale.....	342
5.3.3.2.2	Adverbele și locuțiunile adverbiale modale.....	347
5.4	Abtönungspartikeln – mărcile modalizării/nuanțării în limba germană vorbită.....	359
5.4.1	Considerații fundamentale asupra semnificației mărcilor de nuanțare/Abtönungspartikeln în limba germană vorbită.....	360
5.4.2	Clasificarea mărcilor de nuanțare/Abtönungspartikeln în limba germană vorbită.....	362

5.4.2.1	Abtönungspartikeln în limba germană vorbită.....	363
5.4.2.1.1	Aber.....	363
5.4.2.1.2	Eben.....	369
5.4.2.1.3	Halt.....	373
5.4.2.1.4	Ja.....	376
5.4.2.1.5	Doch.....	382
5.4.2.1.6	Auch.....	386
5.4.2.1.7	Nur.....	389
5.4.2.1.8	Wohl.....	391
5.4.2.1.9	Denn.....	393
5.4.2.1.10	Etwa.....	395
5.4.2.1.11	Vielleicht.....	398
5.4.2.1.12	Schon.....	400
5.4.2.1.13	Bloß.....	401
5.5	Concluzii parțiale.....	403
CAPITOLUL VI: Modalizare și modalizatori în limbile română și germană. Studiu contrastiv.....		407
6.1	Analiza contrastivă a modalizatorilor lexico-gramaticali în discursul publicistic românesc și german. Perspectivă gramaticală. Studiu contrastiv.....	407
6.1.1	Verbele modale în discursul publicistic românesc și verbele modale/Modalverben în discursul publicistic german. Perspectivă gramaticală. Studiu contrastiv.....	407

6.1.2 Adverbele și locuțiunile adverbiale modale în discursul publicistic românesc și particulele modale/Modalpartikeln în discursul publicistic german. Perspectivă gramaticală. Studiu contrastiv.....	422
6.2 Analiza contrastivă a mărcilor modalizării/nuanțării în limba română vorbită și în limba germană vorbită. Perspectivă pragmatică. Studiu contrastiv.....	452
6.3 Concluzii parțiale.....	478
Concluzii generale.....	480
Surse consultate.....	492
Bibliografie.....	459
Anexe.....	520
Anexa I: Modalizatorii în discursul publicistic românesc. Perspectivă gramaticală.....	523
Anexa II: Modalizatorii în discursul publicistic german. Perspectivă gramaticală.....	542
Anexa III: Modalizatorii în limba română vorbită și în limba germană vorbită. Perspectivă pragmatică.....	563
Anexa IV: Modalizare și modalizatori în limbile română și germană. Studiu contrastiv	595
Lista lucrărilor publicate în perioada doctorală.....	617

Tema propusă, „Modalizare și modalizatori în limbile română și germană”, s-a dovedit a fi de actualitate în contextul cercetărilor lingvistice contemporane, situându-se la intersecția dintre gramatică, semantică, pragmatică și analiza discursului. Într-un peisaj academic tot mai orientat spre abordări interdisciplinare, analiza contrastivă a modalizatorilor în limba română și în limba germană a oferit o perspectivă valoroasă asupra modului în care funcționează nuanțarea, atitudinea vorbitorului și exprimarea subiectivității în două limbi europene din familii lingvistice diferite.

Actualitatea temei a fost susținută și de interesul tot mai mare acordat fenomenului de modalizare în lingvistica actuală, atât din perspectivă structurală, cât și funcțional-pragmatică. În contextul unei societăți în continuă schimbare, marcată de proliferarea discursurilor în mass-media și de dezvoltarea spațiilor de comunicare online, analizarea strategiilor de exprimare a atitudinii, intenționalității și certitudinii devine nu doar utilă, ci necesară.

În plus, componenta pragmatică a lucrării, ce a vizat interpretarea mărcilor modalizării/nuanțării în limba română vorbită, respectiv limba germană vorbită, a reflectat orientările

actuale ale lingvisticii spre studiul limbii în uz, în contexte autentice de comunicare. Integrarea conceptelor din pragmatica modernă și aplicarea lor la realități lingvistice concrete au întărit valoarea științifică și aplicabilitatea cercetării.

Astfel, tema prezentei teze a răspuns atât unui interes teoretic, cât și unui aplicativ, punând în lumină fenomene esențiale ale comunicării și contribuind la aprofundarea cunoașterii în domeniul lingvisticii contrastive, al studiului discursului și al pragmaticii lingvistice.

De-a lungul timpului, lingvistica a cunoscut o evoluție conceptuală semnificativă, trecând de la o abordare strict structuralistă, centrată pe sistemul de semne, la o deschidere către dimensiunea discursivă, enunțiativă și contextuală a limbii. Cercetarea a pornit de la premisa că modalizatorii nu sunt doar simple instrumente gramaticale sau lexicale, ci veritabile mărci ale subiectivității și ale implicării vorbitorului în construcția discursului. În sfera publicistică, atât scrisă, cât și orală, modalizarea joacă un rol esențial în conturarea tonului, a intenției comunicative și a gradului de certitudine sau ipoteză, devenind un mijloc strategic de influențare și modelare a opiniei receptorului.

Prezenta lucrare a abordat câteva ipoteze de lucru, formulate pe baza observațiilor preliminare și a literaturii de specialitate consultate. În primul rând, modalizatorii, în ambele limbi analizate, nu sunt doar elemente gramaticale sau lexicale, ci unități cu valoare discursivă și pragmatică, care contribuie esențial la modelarea sensului și la structurarea relației interlocuționale.

În al doilea rând, am observat că, în limba germană, modalizarea este mai frecvent realizată prin particule modale (*Modalpartikeln*), în timp ce limba română utilizează cu preponderență atât verbe modale, cât și adverbe și locuțiuni adverbiale cu valoare modală, ceea ce reflectă o diferență tipologică semnificativă între cele două limbi.

Totodată, am considerat că discursul publicistic, prin natura sa persuasivă, este un spațiu privilegiat pentru exprimarea modalizării, iar distribuția și frecvența modalizatorilor variază în funcție de tipul de publicație, de registrul lingvistic și de contextul socio-cultural.

Am presupus, de asemenea, că în limba vorbită, elementele de modalizare capătă o dimensiune pragmatică mai pronunțată, iar utilizarea acestora este strâns legată de intenția de

a atenua, de a sublinia sau de a marca atitudinii și relații intersubiective.

Scopul esențial al acestei lucrări de doctorat, plecând de la ipotezele emise, este acela de a analiza fenomenul modalizării și al utilizării modalizatorilor în limbile română și germană, printr-o abordare contrastivă care combină perspectiva gramaticală cu cea pragmatică. Studiul a vizat nu doar definirea și delimitarea teoretică a conceptelor de modalitate, modalizare și modalizator, ci și identificarea concretă a acestor unități în structuri discursive autentice, atât scrise, cât și orale, cu precădere în discursul publicistic. Prin această cercetare, am urmărit evidențierea resurselor de exprimare a atitudinii, a subiectivității și a poziționării vorbitorului în cele două limbi, precum și relevarea trăsăturilor distinctive ale acestor concretizări gramaticale și pragmatice ale modalității.

În vederea atingerii acestui obiectiv general, ne-am propus prin intermediul cercetării, în primul rând, delimitarea conceptuală a termenilor de modalitate, modalizare și modalizatori, așa cum sunt aceștia înțeleși în lingvistica românească și germană. Am pus accent pe caracterul multidimensional al modalității, analizat din punct de vedere

aletic, epistemic, deontic, volitiv. Apoi am examinat felul în care cele două limbi exprimă atitudinea vorbitorului față de conținutul propozițional, prin mijloace lexicale, precum verbe volitive, deontice sau epistemice și prin modalizatori lexico-gramaticali, precum verbele modale, adverbele și locuțiunile adverbial modale.

Ulterior, demersul teoretic a fost completat printr-o ancorare în sfera discursului, cu accent pe discursul publicistic, domeniu care constituie un teren fertil pentru investigarea resurselor modalizatoare. Am amintit principalele accepțiuni ale noțiunii de discurs, relația acestuia cu textul, tipologia discursurilor și trăsăturile distinctive ale discursului publicistic, în special funcțiile pe care acesta le îndeplinește în spațiul public, precum și strategiile de influențare a receptorului. Mărcile lingvistice și pragmatice ale discursului publicistic au fost analizate în mod critic, în vederea înțelegerii contextului în care modalizatorii funcționează și își activează potențialul expresiv.

Pe acest fundament am construit analiza propriu-zisă a modalizatorilor în discursul publicistic românesc, unde se propune o distincție clară între modalizatorii lexicali, precum verbele „a trebui”, „a putea”, „a vrea”, „a dori”, „a părea” și

modalizatorii lexico-gramaticali, cu accent pe utilizarea verbelor modale și a adverbilor modale (de exemplu: „probabil”, „poate”, „evident”, „cu siguranță”, „din fericire”, „necesar”). Fiecare dintre aceste unități este analizată din perspectivă semantică și funcțională, în contextul specific al discursului publicistic, evidențiindu-se rolul lor în exprimarea subiectivității, în orientarea argumentativă și în modelarea relației dintre emițător și receptor.

O abordare similară a fost aplicată discursului publicistic german, unde s-a analizat utilizarea verbelor modale („dürfen”, „können”, „mögen”, „müssen”, „sollen”, „wollen”), dar mai ales importanța particulelor modale „Modalpartikeln”, elemente de o subtilitate remarcabilă în exprimarea nuanțelor atitudinale. Particule modale, precum „doch”, „ja”, „wohl”, „eben”, „halt” sau „bloß” au fost supuse unei examinări detaliate, din perspectivă gramaticală și pragmatică, cu accent pe modul în care acestea contribuie la structurarea și interpretarea mesajului în context.

Partea a doua a lucrării a adus în prim-plan dimensiunea pragmatică a cercetării, prin analiza mărcilor de modalizare/nuanțare în limba română vorbită și în limba germană

vorbită. Am conturat un cadru teoretic solid privind fundamentele pragmaticii lingvistice, relația acesteia cu alte ramuri ale lingvisticii, precum sociolingvistica și psiholingvistica, și am propus o abordare discursiv-pragmatică asupra enunțării, argumentării și modalizării. În acest context, am analizat mărci pragmatic-discursive relevante, cu accent pe modalizatorii lexicali și lexico-gramaticali în limba română vorbită, respectiv pe „Abtönungspartikeln” în limba germană vorbită, evidențiindu-se funcția lor de atenuare, întărire sau nuanțare a actului comunicativ.

Ultima parte a lucrării are un caracter integrator și a fost dedicată unei analize contrastive a modalizatorilor în cele două limbi. Pe baza materialului teoretic și aplicativ prezentat, am urmărit convergențele și divergențele dintre modalizatorii lexico-gramaticali utilizați în discursul publicistic românesc și german, dar și dintre mărcile modalizării/nuanțării în limba română vorbită și în limba germană vorbită. Studiul contrastiv a pus în evidență specificul fiecărei limbi în exprimarea modalității și a subiectivității, oferind totodată perspective asupra transferului interlingvistic, dificultăților de traducere și asupra aspectelor interculturale relevante pentru comunicarea eficientă.

Prin această abordare multidimensională, lucrarea contribuie la o înțelegere aprofundată a fenomenului de modalizare în două limbi europene cu structuri și strategii discursive distincte, dar convergente în ceea ce privește necesitatea exprimării nuanțate a intenției, a opiniei și a atitudinii în comunicarea publică și cotidiană.

Deși prezenta cercetare se înscrie în categoria studiilor cu o pronunțată componentă empirică, caracterul său aplicativ și fundamentarea sa pe secvențe care conțin tipuri de modalizatori din discursul publicistic românesc și german, respectiv corpusuri de texte în limba română vorbită și în limba germană vorbită, conferă tezei o notă de originalitate și relevanță științifică. În mod asumat, lucrarea nu și-a propus formularea unor teorii lingvistice radical noi, ci a valorificat și aprofundat cadre teoretice deja consacrate, integrându-le într-o analiză contrastivă complexă, care oferă o perspectivă inedită asupra fenomenului modalizării în limbile română și germană.

Noutatea tezei rezidă, în primul rând, în direcția de cercetare adoptată, ce îmbină analiza gramaticală a modalizatorilor în limbile română și germană cu o perspectivă pragmatic-discursivă, aplicată atât asupra discursului publicistic,

cât și asupra limbii vorbite. Într-o perioadă în care studiile despre modalizare sunt încă, în mod predominant, ancorate în analiza la nivel de sistem, această lucrare a propus o abordare contextualizată, în care funcționarea modalizatorilor a fost pusă în relație directă cu genul discursiv, cu intenția comunicativă și cu dinamica interacțională dintre locutor și interlocutor.

De asemenea, aportul de originalitate a cercetării a fost evidențiat prin corelarea sistematică a faptelor de limbă cu particularitățile discursului publicistic în cele două limbi analizate. Astfel, s-a urmărit nu doar identificarea formelor de exprimare a modalizării, ci și evidențierea diferențelor și similitudinilor de ordin pragmatic determinate de specificul genului discursiv și de constrângerile textuale. Dimensiunea considerabilă a corpusurilor selectate care cuprind texte autentice, actuale, reprezentând o varietate de surse și registre, permite o analiză detaliată și echilibrată, în care metoda utilizată este aceea a unei interpretări calitative riguroase.

Corpusul lucrării s-a construit pe baza unor analize riguroase, capabile să ofere o obiectivare clară a faptelor de limbă investigate. Interpretarea gramaticală a modalizatorilor prezentată în capitolele III și IV a fost dedicată modalizatorilor în limbile română și germană în discursul publicistic românesc și

s-a fundamentat pe secvențe extrase din discursul publicistic autentic, provenit din surse variate (reviste, presă scrisă, interviuri, emisiuni și tabloide). Aceste fragmente au fost selectate în mod atent pentru a reflecta utilizarea modalizatorilor lexicali și lexico-gramaticali atât în limba română, cât și în limba germană în contexte reale de comunicare, cu scopul de a surprinde funcțiile lor morfosintactice și pragmatice în structura discursivă.

În demersul de investigare a mărcilor pragmatic-discursive ale modalizării și nuanțării în limbile română și germană, cercetarea s-a bazat pe două corpusuri reprezentative, construite conform unor standarde riguroase de colectare, transcriere și documentare, și au fost utilizate în partea a doua a lucrării, dedicată perspectivei pragmatice.

Pentru limba română vorbită, analiza se sprijină pe materialul oferit de volumul *Limba română vorbită. Corpus și studii lingvistice* (2023), rezultat al activității de cercetare desfășurate între anii 2021–2023, sub coordonarea Luminiței Hoarță Cărașu.

În paralel, pentru limba germană vorbită, a fost utilizat corpusul FOLK (*Forschungs - und Lehrkorpus Gesprochenes Deutsch*), dezvoltat de prestigiosul *Institut für Deutsche Sprache* (IDS) din Mannheim.

Analiza celor două corpusuri a permis extragerea și examinarea secvențelor care conțin mărci ale modalizării și nuanțării, în română, prin intermediul diverselor tipuri de modalizatori (lexicali și lexico-gramaticali), iar în germană, prin binecunoscutele *Abtönungspartikeln*. Această abordare contextualizată contribuie la înțelegerea modului în care se articulează limbajul vorbit cu strategiile discursive de exprimare a subiectivității, a atitudinii și a intenționalității.

Bibliografie selectivă:

Aijmer, Karin; Simon-Vandenberg, Anne-Marie (2006). *Pragmatic markers in contrast*. Amsterdam, Boston, Heidelberg, London, New York, Oxford, Paris, San Diego, San Francisco, Singapore, Sydney, Tokyo: Elsevier.

Alexandrescu, Loredana-Aurelia (2013). *Deixis-ul temporal și spațial în discursul publicistic*. Iași: Pim.

Amălăncei, Bogdan-Mihai (2010). *Retorica și pragmatica discursului publicitar*. Iași: Performantica.

Andersen, Gisle (2001). *Pragmatic markers and sociolinguistic variation*. Amsterdam: John Benjamins.

Andriescu, Alexandru (1979). *Limba presei românești în secolul al XIX-lea*. Iași: Junimea.

Autenrieth, Tanja (2002). *Heterosemie und Grammatikalisierung bei Modalpartikeln: eine synchrone und diachrone Studie anhand von eben, halt, e(cher)t, einfach, schlicht und glatt*. Tübingen: Niemeyer.

Avram, Larisa (1989). *Verbele de modalitate în limba română*. În *Studii și cercetări lingvistice (SCL)*, XL, nr. 3, pp. 203-206.

Bărbuță, Ion (2012). *Structura pragmasemantică a enunțului din limba română*. Chișinău: Academia de Științe a Moldovei.

Benveniste, Émile (2000). *Probleme de lingvistică generală*, traducere de Lucia Magdalena Dumitru. București: Editura Teora.

Beránková, Tereza (2017). *Modalverben und Modalität als DaF-Problem*, Betreuerin: PhDr. Anna Marie Halasová, Ph.D.
[https://is.muni.cz/th/ojv3p/Modalverben und Modalitat als Da F-Problem.pdf](https://is.muni.cz/th/ojv3p/Modalverben_und_Modalitat_als_DaF-Problem.pdf)

Buzea, Mariana (2017). *Adverbul și locuțiunile adverbiale*. Slatina: Editura Edudel.

Călugăriță, Aurelia; Danciu, Cornelia (2014). *Gramatica limbii germane*. București: Corint Educațional.

Chircu-Buftea, Adrian (2011). *Dinamica adverbului românesc. Ieri și azi*. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință.

Ciompec, Georgeta (1985). *Morfosintaxa adverbului românesc. Sincronie și diacronie*. București: Editura Științifică și Enciclopedică.

Dietrich, Rainer (1992). *Modalität im Deutschen. Zur Theorie der relativen Modalität*. Opladen: Westdt. Verl., ISBN: 3531123645.

Diewald, Gabriele (1999). *Die Modalverben im Deutschen: Grammatikalisierung und Polyfunktionalität*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag.

Diewald, Gabriele (2007). *Abtönungspartikel*. În *Handbuch der deutschen Wortarten*, Hoffmann Ludger (ed.). Berlin: de Gruyter, pp. 233-255.

Dragomirescu, Gheorghe (1963). *Auxiliarele modale*. În *Limbă și literatură*, vol. VII, București, pp. 231-256.

Dragoș, Elena (2000). *Introducere în pragmatică*. Cluj: Casa Cărții de Știință.

Fillmore, Charles (1981). *Pragmatics and the Description of Discourse*. În *Radical pragmatics*, Cole Peter (ed.), pp. 143-166.

Fraser, Bruce (1996). *Pragmatic Markers*. În *Pragmatics*, vol. 6, nr. 2, pp.167-190.

Fraser, Bruce (1999). *What are discourse markers?*. În *Journal of Pragmatics*, nr. 31, pp. 931-952.

Fritz, Gerd; Gloning, Thomas (1997). *Geschichte der deutschen Modalverben*. Berlin/New York: de Gruyter.

Gherasim, Paula (1997). *Semiotica modalităților. O analiză contrastivă româno-franceză*. Iași: Casa Editorială „Demiurg”.

Helbig, Gerhard (1988). *Lexikon deutscher Partikeln*. Leipzig: Enzyklopädie.

Helbig, Gerhard; Kötz, Werner (1981). *Die Partikeln*. Leipzig: VEB Verlag Enzyklopädie.

Hentschel, Elke; Vogel, Petra (2009). *Deutsche Morphologie*. Berlin/ New York: De Gruyter.

Hentschel, Elke; Weydt, Harald (1983). *Kleines Abtönungswörterbuch*. În *Partikeln und Interaktion*, Weydt, Harald (ed.). Berlin, New York: De Gruyter, pp. 3-24.

Hentschel, Elke; Weydt, Harald (1994). *Deutsche Modalepartikeln: Studien zu ihrer Syntax, Semantik und Pragmatik*. Tübingen: Niemeyer.

Hentschel, Elke; Weydt, Harald (2003). *Handbuch der deutschen Grammatik*. Berlin: de Gruyter.

Hentschel, Elke (1986). *Funktion und Geschichte deutscher Partikeln: Ja, doch, halt und eben*. Tübingen: Niemeyer.

Hoarță Căraușu, Luminița (2008). *Teorii și practici ale comunicării*. Iași: Editura Cermi.

Hölker, Klaus (1988). *Zur Analyse von Markern*. Stuttgart: Franz Steiner.

Ickler, Theodor (1994). *Zur Bedeutung der sogenannten Modalpartikeln*. În: *Sprachwissenschaft* 19, nr. 3, pp.374-404.

Kwon, Min-Jae (2005). *Modalpartikeln und Satzmodus Untersuchungen zur Syntax, Semantik und Pragmatik der deutschen Modalpartikeln*. Munchen: Ludwig–Maximilians–Universität.

Maché, Jakob (2019). *Epistemische Modalverben im Deutschen: Semantik und Pragmatik*. Berlin/Boston: De Gruyter.

Nica, Dumitru (1988). *Teoria părților de vorbire. (Cu) aplicații la adverb*. Iași: Junimea.

Öhlschläger, Günther (1984). *Modalität im Deutschen*. In: *Zeitschrift für germanistische Linguistik*, Band 12, pp. 229-246.

Öhlschläger, Günther (1989). *Studien zur Syntax der deutschen Modalverben*. Tübingen: Niemeyer.

Österreicher, Wulf; Koch, Peter (2011). *Gesprochene Sprache in der Romania: Französisch, Italienisch, Spanisch*. Berlin/New York: Walter de Gruyter.

Palmer, Frank Robert (1990). *Modality and the English Modals*. 2nd ed. New York: Longman.

Palmer, Frank Robert (2001). *Mood and Modality*. Cambridge: Cambridge University Press.

Pompian, Ionuț (2006-2007). *Modalizarea, predicativitatea și expresivitatea în construcțiile relative înfinitivale*, seria nouă, XI-XII. Cluj-Napoca: Dacoromânia, pp. 193-206.

Popa, Adriana (2015). *Verbele modale românești*. Brăila: Sfântul Ierarh Nicolae.

Reboul Anne, Jacque Moeschler (2001). *Pragmatica, azi. O nouă știință a comunicării*. Cluj: Echinox.

Rovența-Frumușani, Daniela (2012). *Analiza discursului. Ipoteze și ipostaze*. București: Tritonic.

Salim, Layla Esa (2001). *Modalverben und Modus: grammatische Phänomen „Die Modalverben und Modalität”*, vol. 8, nr. 6, Jun 2021, pp. 31-54.

Schiffrin, Deborah (1987). *Discourse markers*. Cambridge: Cambridge University Press.

Schlieben-Lange, Brigitte (1979). *Linguistische Pragmatik*. Stuttgart: Kohlhammer.

Schlieben-Lange, Brigitte (1983). *Tradition des Sprechens. Elemente einer pragmatischen Sprachgeschichtsschreibung*. Stuttgart: Kohlhammer.

Schoonjans, Steven (2018). *Modalpartikeln als multimodale Konstruktionen*. Berlin/Boston: Walter de Gruyter.

Schrott, Angela; Harald Völker (2005). *Historische Pragmatik und historische Varietätenlinguistik in den romanischen Sprachen*. Göttingen: Universitätsverlag Göttingen.

Schulz, Dora; Griesbach, Heinz (1982). *Grammatik der deutschen Sprache*. München: Max Hueber Verlag.

Thurmair, Maria (1989). *Modalpartikeln und ihre Kombinationen*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag.

Trömel-Plötz, Senta (1979). „Männer sind eben so”: Eine linguistische Beschreibung von Modalpartikeln aufgezeigt an der Analyse von dt. eben und engl. Just. In: *Die Partikeln der*

deutschen Sprache, Weydt Harald (ed.). Berlin, New York: de Gruyter, pp. 318- 334.

Weydt, Harald (1969). *Abtönungspartikel*. Tübingen: Gehlen.

Zaharia, Casia (2019). *Verbul das Zeitwort das Verb*. Iași: Casa Editorială „Demiurg”.

Zgârcibabă- Bogdan, Elena (2009). *Problema predicatului verbal compus cu semiauxiliare modale în limba română actuală*. Chișinău: Editura CEP USM.

Zifonun, Gisela; Hoffmann, Ludger; Strecker, Bruno (1997). *Grammatik der deutschen Sprache*. Berlin/New York: Walter de Gruyter.